

I.ÚS 967/10 ze dne 20. 7. 2010

**Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu**

Ústavní soud rozhodl dnešního dne v senátě složeném z předsedy Vojena Güttlera a soudců Františka Duchoně a Ivany Janů ve věci ústavní stížnosti stěžovatele P. M., zastoupeného JUDr. Michalem Moškem, advokátem se sídlem v Praze, Myslíkova 28, proti rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 12. 1. 2010, č. j. 180 EC 211/2009-42, spojené s návrhem na zrušení ustanovení § 202 odst. 2 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, za účasti Okresního soudu v Ostravě jako účastníka řízení a Freedom Investment s. r. o., se sídlem Václavské nám. 846, Praha, zastoupené Mgr. Antonínem Novákem, advokátem se sídlem v Olomouci, Pavelčákova 6/11, jako vedlejšího účastníka řízení takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění:

Ústavní stížností doručenou Ústavnímu soudu dne 2. 4. 2010, která po formální stránce splňuje náležitosti požadované zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu") se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí. Svou ústavní stížnost stěžovatel spojil s návrhem na zrušení ustanovení § 202 odst. 2 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále také jen "o. s. ř.") a návrhem na odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí.

Stěžovatel v ústavní stížnosti uvádí, že dne 14.11.2005 "nejspíše" jel bez jízdního dokladu v tramvaji Dopravního podniku v Ostravě a byla mu uložena přírážka k jízdnému ve výši 1000,- Kč, kterou zapomněl zaplatit. Dne 20.5.2009 podal vedlejší účastník návrh na vydání platebního rozkazu, ve kterém se domáhal zaplacení této pokuty s příslušenstvím a nákladů právního zastoupení. Dne 12. 1. 2010 proběhlo ve věci jednání, při kterém došlo k vydání rozsudku, kterým bylo v plném rozsahu vyhověno vedlejšímu účastníkovi. Stěžovatel namítá, že se v písemném odůvodnění rozsudku soudkyně nevypořádala s jeho právní argumentací a celou ji opomenula (uvedla pouze, že stěžovatel namítal promlčení), takže stěžovatel do této chvíle neví, z jakých důvodů soud v jeho věci rozhodl. Tím, že se v odůvodnění rozsudku soudkyně ani z části nevypořádala s právní argumentací stěžovatele a právní odůvodnění rozsudku pouze popisuje, dle jakých ustanovení zákona soud rozhodl, a už neuvádí, jak dospěl k rozhodnutí, což neodpovídá ani zákonným, jakož i ústavním kritériím odůvodnění rozhodnutí, porušila právo stěžovatele na spravedlivý proces zakotvené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatel považuje napadené rozhodnutí za překvapivé, v této souvislosti vzhledem k tomu, že proti rozsudku nelze podat odvolání, odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. US 618/04 a sp. zn. I. ÚS 122/05. Stěžovatel má zato, že tím, že ho soudkyně před vynesením rozsudku, proti kterému již nelze podat opravný prostředek, neseznámila se svým právním názorem a neumožnila mu tak se k němu vyjádřit, zasáhla do jeho práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny. Stěžovatel dále usuzuje, že ustanovení § 202 odst. 2 o. s. ř. přímo suspenduje princip dvojinstančnosti řízení a porušuje tak ústavní princip práva na spravedlivý proces a je v přímém rozporu s čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, proto navrhuje, aby Ústavní soud toto ustanovení ve smyslu § 64 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu zrušil.

Z obsahu spisu Okresního soudu v Ostravě sp. zn. 180 EC 211/2009, který si Ústavní soud vyžádal, vyplývají následující skutečnosti. Dne 28. 7. 2009 vydal Okresní soud v Ostravě pod č. j. 180 EC 211/2009-7 elektronický platební rozkaz, kterým uložil stěžovateli zaplatit vedlejšímu účastníkovi částku 1000,- Kč s příslušenstvím a náklady řízení. Proti tomuto platebnímu rozkazu podal stěžovatel dne 18. 9. 2009 odpor, který doplnil podáním ze dne 7. 12. 2009, ve kterém navrhl zamítnutí žaloby z důvodu promlčení. Rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 12. ledna 2010, č.j. 180 EC 211/2009 - 42, bylo žalobě vyhověno a stěžovateli bylo uloženo zaplatit vedlejšímu účastníkovi částku 1000,- Kč s příslušenstvím a náklady řízení.

Podle § 42 odst. 3 a 4 zákona o Ústavním soudu umožnil Ústavní soud účastníkům řízení, aby se vyjádřili k ústavní stížnosti.

Okresní soud v Ostravě ve vyjádření k ústavní stížnosti uvedl, že ústavní stížnost považuje za nedůvodnou, neboť vždy ve věci postupoval v souladu s o.s.ř., a stěžovatel na žádných svých právech postupem soudu zkrácen nebyl. Stěžovatel byl u ústního jednání řádně v souladu s § 118b) a § 119a) o.s.ř. poučen o koncentraci řízení, k listinným důkazům, které byly provedeny, neměl žádné námitky. Stěžovatel na svou obranu vznášel námitku promlčení tak, že není možné, aby v jednu chvíli vznikl závazek z přepravy a ve stejnou chvíli došlo k uznání, za dané situace tedy nebyl žádný zákonný důvod proto, aby soudce poučoval stěžovatele dle ust. § 118a) odst. 2 o.s.ř., neboť v daném případě se jednalo o právní, nikoli skutkové posouzení věci, a to posouzení případného promlčení nároku; k tomuto nebylo žádným způsobem třeba doplňovat skutková tvrzení. Soud tedy neshledal důvod vyzývat stěžovatele k doplnění tvrzení ani důkazů, skutkově bylo vše nesporné, právní hodnocení je pak na soudu. Po vyhlášení rozsudku soud řádně vyhlášený rozsudek ústně dostatečně odůvodnil a poučil

stěžovatele o tom, že proti tomuto rozhodnutí není odvolání přípustné. Stěžovateli bylo soudem sděleno, že námitku promlčení soud neshledal důvodnou, neboť ke vzniku závazku, v daném případě tedy zaplatit jízdné, došlo již při nastoupení do prostředku městské hromadné dopravy. Skutečnost, že tuto svou povinnost stěžovatel nesplnil, pak byla zjištěna při kontrole, při této kontrole se pak stěžovatel zavázal uhradit dlužné jízdné, přírážku k jízdnému v listině nazvané Dohoda s cestujícím, která dle svého obsahu splňuje náležitosti uznání dluhu ve smyslu ust. § 558 občanského zákoníku. Soud konstatoval, že uznání dluhu je jednostranný právní úkon dlužníka vůči věřiteli, který lze učinit poté, kdy dluh vznikl, dříve než nastane jeho splatnost. Soud posoudil tuto dohodu jako platné uznání dluhu, má zato, že nedošlo k promlčení dluhu v souvislosti s ust. § 110 odst. 1 o. z., kdy právo dlužníkem písemně uznané co do důvodu a výše se promlčuje pak až za 10 let ode dne, kdy k uznání došlo. Na základě těchto právních závěrů tedy soud zavázal stěžovatele k úhradě dlužné částky včetně úroků z prodlení a nákladů řízení tak, jak je v rozsudku uvedeno. Pokud jde o písemné odůvodnění rozsudku, pak toto je rovněž v souladu s platným občanským soudním řádem dle ust. § 157 odst. 4 o.s.ř., kdy se jedná o rozsudek, proti němuž není odvolání přípustné (§ 202 odst. 2 o. s. ř.), soud u tohoto odůvodnění rozhodnutí uvede pouze předmět řízení, závěr o skutkovém stavu a stručné právní posouzení věci, tedy pokud jde o právní posouzení věci, uvede, z jakých právních ustanovení při posouzení při rozhodování vycházel. Z těchto důvodů Městský soud v Praze navrhuje, aby ústavní stížnost byla jako nedůvodná zamítnuta.

Vedlejší účastník ve vyjádření k ústavní stížnosti uvedl, že skutečnost, že stěžovatel cestoval bez platné jízdenky, byla prokázána originálem dohody cestujícím č. E464657, kterou stěžovatel vlastnoručně podepsal. Dohoda s cestujícím splňuje náležitosti uznání dluhu co do důvodu i výše, což znamená, že promlčecí doba uplatněné pohledávky činí deset let, a pohledávka tedy promlčena není. V dohodě s cestujícím je uvedeno i číslo řidičského průkazu stěžovatele, kterým stěžovatel prokázal svou totožnost. Žádné relevantní skutkové či právní argumenty stěžovatel - poté co vedlejší účastník uplatnil nárok na jízdné a přírážku u soudu - netvrdil. Lze tedy konstatovat, že z listinných důkazů, vyjádření žalobce (nyní vedlejšího účastníka), které okresní soud při ústním jednání přečetl, si stěžovatel mohl učinit jednoznačný závěr o výsledku sporu, který pro něho rozhodně nemohl vyznít překvapivě. Vedlejší účastník má za prokázáno, že to byl stěžovatel, kdo hrubě porušoval dobré mravy - cestoval bez lístku, následně, aby se vyhnul zaplacení přírážky nepravdivě informoval revizora o svém trvalém bydlišti a posléze u soudu tvrdil evidentně nepravdivé skutečnosti. Z tohoto hlediska vedlejší účastník trvá na svém shora uvedeném procesním návrhu.

Ústavní soud zaslal vyjádření účastníků řízení stěžovateli, aby se k nim mohl vyjádřit.

Stěžovatel ve své replice k vyjádření Okresního soudu v Ostravě uvedl, že i z tohoto vyjádření vyplývá, že došlo k porušení § 118 a) odst. 2 o.s.ř. a současně také o zásah do práva na spravedlivý proces. Pokud soud vyjadřuje přesvědčení, že nebylo třeba již provádět procesní dokazování a dokument nazvaný "Dohoda s cestujícím" považuje za uznání dluhu, dopouští se dle stěžovatele porušení zásady kontradiktornosti civilního řízení sporného, jelikož nedal svým postupem možnost stěžovateli prokázat svá tvrzení. Stěžovatel dále nesouhlasí s tvrzením, že mu bylo v ústním odůvodnění rozsudku sděleno, to, co uvádí soud ve svém vyjádření. Odůvodnění uvedené ve vyjádření by bylo lze dle stěžovatele považovat za vyhovující požadavku na stručnost odůvodnění rozhodnutí dle § 157 odst. 4 o. s. ř., ale výčet zákonných ustanovení, kterým ve skutečnosti soudkyně rozsudek "odůvodnila", nikoliv. Stěžovatel je přesvědčen, že soud nadále opomíjí jeho právní argumentaci a také obecné právní pravidlo, že uznání dluhu je jednostranný právní úkon dlužníka, který je možno učinit až poté, co dluh vznikl. Stěžovatel má zato, že možnost dokazování by byla v případě pokusu o vyvrácení právní argumentace stěžovatele v řízení před obecným soudem rozsáhlá, avšak výše uvedeným postupem soudu k ní nemohlo ani dojít. K vyjádření vedlejšího účastníka stěžovatel uvádí, že ani jednou neuvedl před soudem nepravdivou skutečnost, neboť před soudem žádné skutečnosti netvrdil a argumentoval pouze právně, z čehož vyplývá, že nemohl tvrdit ani nepravdivé skutečnosti.

Ústavní soud ve své činnosti vychází z principu, že státní moc může být uplatňována jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Ústavní soud, s ohledem na ústavní vymezení svých pravomocí (čl. 87 Ústavy České republiky), zejména respektuje skutečnost - což vyslovil v řadě svých rozhodnutí - že není součástí soustavy obecných soudů, a že mu proto zpravidla ani nepřísluší přehodnocovat "hodnocení" dokazování před nimi prováděné a také mu nepřísluší právo přezkumného dohledu nad činností soudů. Na straně druhé však Ústavnímu soudu náleží posoudit, zda v řízení před obecnými soudy nebyla porušena základní práva nebo svobody stěžovatele, zakotvená v ústavních zákonech nebo v mezinárodních smlouvách podle čl. 10 Ústavy České republiky a v rámci toho uvážit, zda řízení před nimi bylo jako celek spravedlivé.

Po přezkoumání předložených listinných důkazů a posouzení právního stavu dospěl Ústavní soud k závěru, že návrh stěžovatele je zjevně neopodstatněný, neboť je zřejmé, že k porušení jeho ústavně zaručených práv postupem Okresního soudu v Ostravě nedošlo. Ústavní soud konstatuje, že návrhy zjevně neopodstatněné jsou zvláštní kategorií návrhů zakotvenou v ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu. Dle tohoto ustanovení přísluší Ústavnímu soudu v zájmu racionality a efektivity jeho řízení odmítnout návrh, který sice splňuje všechny zákonem stanovené procesní náležitosti, nicméně je zjevně, tedy bez jakýchkoli důvodných pochybností bez nutnosti dalšího podrobného zkoumání, zřejmé, že mu nelze vyhovět. Hlavním účelem možnosti odmítnout návrh pro jeho zjevnou neopodstatněnost zjednodušenou procedurou řízení je vyloučit z řízení návrhy, které z hlediska svého obsahu zjevně nespĺňují samotný smysl řízení před Ústavním soudem. Ústavní soud jen pro pořádek upozorňuje, že jde v této fázi o specifickou a relativně samostatnou část řízení, která nemá charakter řízení kontradiktorního.

Ústavní soud v první řadě poukazuje na skutečnost, že ve své dřívější rozhodovací praxi dal opakovaně najevo, že v případech tzv. bagatelních věcí, u nichž procesní úprava nepřipouští odvolání (§ 202 odst. 2 o. s. ř.), tedy ve věcech téhož druhu jako je věc i nyní Ústavním soudem posuzovaná, je v podstatě - s výjimkou zcela extrémních rozhodnutí obecného soudu - ústavní stížnost vyloučena (sp. zn. III. ÚS 405/04 ze dne 25. 8. 2004, sp. zn. IV. ÚS 695/01 ze dne 29. 4. 2002, sp. zn. IV. ÚS 248/01 ze dne 30. 8. 2001, sp. zn. IV. ÚS 8/01 ze dne 21. 3. 2001, sp. zn. IV. ÚS 185/98 ze dne 26. 8. 1998, <http://nalus.usoud.cz>). Tomu koresponduje i další úvaha Ústavního soudu, vyjádřená v usnesení sp. zn. III. ÚS 2612/07 ze dne 5. 6. 2008, v níž uvedl, že pokud "občanský soudní řád vylučuje u bagatelních věcí přezkum rozhodnutí vydaných ve druhé instanci, což v obecné rovině není v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, bylo by proti této logice připustit, aby jejich přezkum byl automaticky přesunut do roviny ústavního soudnictví". Z analogie věci tedy vyplývá, že rozhodnutí soudu, proti němuž není přípustné ani odvolání, obecně (s úspěchem) napadat ústavní stížností nelze. V tomto směru by z tohoto závěru bylo možné učinit výjimku pouze v případech mimořádně závažného pochybení, kdy by se obecné soudy při interpretaci ustanovení právního předpisu dopustily svévole, tj. např. své rozhodnutí by vůbec neodůvodnily, nebo by se takové odůvodnění přičilo pravidlům logiky, bylo by výrazem přepjatého formalismu či jiného extrémního vybočení z obecných principů spravedlnosti; taková situace může nastat, jak Ústavní soud konstatoval v řadě svých rozhodnutí (např. nálezy sp. zn. III. ÚS 224/98 ze dne 8. 7. 1999, publ. in: Sběrka nálezů a usnesení ÚS, sv. 15, č. 98). Úspěšné uplatnění ústavní stížnosti přichází proto v úvahu jen v případech zcela extrémního vybočení ze standardů, jež jsou pro postupy zjišťování skutkového základu sporu a pro jeho právní posouzení esenciální. Takové extrémní protiústavní vybočení Okresního soudu v Ostravě však Ústavní soud ve věci stěžovatele neshledal.

Jak vyplývá z obsahu ústavní stížnosti, spatřuje stěžovatel zásadní pochybení Okresního soudu v Ostravě v tom, že své rozhodnutí dostatečným způsobem neodůvodnil. Stěžovatel zejména namítá, že není zřejmé, jakým způsobem soud posoudil jeho námitku - právní argumentaci - týkající se promlčení žalovaného nároku.

Ve své bohaté judikatuře týkající se přezkoumatelnosti rozhodnutí obecných soudů se Ústavní soud vyjadřoval k nutnosti řádného odůvodnění soudních rozhodnutí, které je považováno za esenciální podmínku ústavně konformního rozhodnutí vylučujícího libovůli v rozhodování (srov. např. nálezy sp. zn. I. ÚS 588/03, III. ÚS 463/2000, Ústavní soud: Sběrka nálezů a usnesení, sv. 20, Praha, C. H. Beck 2001, str. 267; IV. ÚS 564/02, Ústavní soud: Sběrka nálezů a usnesení, sv. 30, Praha, C. H. Beck 2003, str. 489). Jednoduše shrnuto, pokud z odůvodnění rozhodnutí obecného soudu nevyplývá vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé, pak takové odůvodnění nevyhovuje zákonným hlediskům a v konečném důsledku takové rozhodnutí zasahuje do základních práv účastníka řízení, který má nárok na to, aby jeho věc byla spravedlivě posouzena.

V dané věci Okresní soud v Ostravě ve skutkovém shrnutí věci (str. 2 rozsudku) konstatoval, že z originálu Dohody s cestujícím č. E 464657 ze dne 14. 11. 2005 má soud za prokázáno, že stěžovatel cestoval v uvedený den linkou č. 4, kterou provozuje právní předchůdce vedlejšího účastníka, bez platného dokladu, přičemž stěžovatel uznal písemně v této listině nárok stěžovatele. V odůvodnění svého rozhodnutí Okresní soud v Ostravě dále uvedl, že "Po právní stránce posoudil soud povinnost žalovaného zaplatit jízdné a přírážku k jízdnému v souladu s ust. § 760 občanského zákoníku, § 37 zákona č. 266/1994 Sb. o drahách v platném znění a podle § 18a) zákona č. 111/94 Sb. o silniční dopravě v platném znění a článku IX. Smluvních přepravních podmínek žalobce a vyhověl nároku žalobce, zároveň zavázal žalovaného zaplatit i úroky z prodlení v zákonné výši dle § 1 nařízení vlády č. 142/94 Sb. a to od data následujícího po splatnosti žalované částky."

Je tedy zřejmé, že se soud v písemném odůvodnění napadeného rozhodnutí řádně nezabýval námitkami stěžovatele týkajícími se promlčení žalovaného nároku. Takové odůvodnění rozhodnutí není v souladu s § 157 odst. 4 o. s. ř., pochybení soudu však nedosahuje takového extrémního protiústavního vybočení, které by zasáhlo do ústavně zaručených práv stěžovatele a bylo důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí. Jak totiž vyplývá z obsahu napadeného rozsudku a vyžádaného soudního spisu, nalézací soud v daném případě provedl dokazování v dostatečném rozsahu, z provedených důkazů učinil odpovídající skutková zjištění, byť písemnému odůvodnění svých právních závěrů, jak již bylo výše uvedeno, nevěnoval dostatečnou pozornost. Nejedná se však o případ, kdy jsou právní závěry soudu v extrémním nesouladu s vykonanými skutkovými zjištěními anebo z nich v žádné možné interpretaci odůvodnění soudního rozhodnutí nevyplývají, teprve takové rozhodnutí by pak bylo nutno považovat za stojící v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny, jakož i s čl. 1 Ústavy.

Svou ústavní stížností se stěžovatel domáhá také zrušení ustanovení § 202 odst. 2 o. s. ř., neboť má zato, že absence dvoustupňového řízení v tzv. "bagatelních věcech" vede k porušení čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud v této souvislosti konstatuje, že se k této problematice již dříve vyslovil, a to ve svém nálezu ze dne 18. 6. 2001, sp. zn. IV. ÚS 101/10 ve znění opravného usnesení ze dne 30. listopadu 2001, kdy uvedl, že "Z ústavněprávního hlediska není soudní řízení povinně dvoustupňové, s výjimkou věcí trestních, u kterých tento požadavek vyplývá z čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Jednostupňové soudnictví, zejména pak ve věcech objektivně bagatelního významu, tedy nikterak nevybočuje z ústavních mezí." Také v nálezu Ústavního soudu ze dne 3. 10. 2001, sp. zn. II. ÚS 436/01 je poukazováno na skutečnost, že "v čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nebylo v roce 1950 právo na odvolání (tzv. right on appeal) zakotveno. Stalo se tak až 7. protokolem z roku 1984, v jehož čl. 2 je zakotveno právo na odvolání v trestních věcech, přičemž i zde je možná výjimka v případě méně závažných trestních věcí. V soukromoprávních sporech toto právo upraveno není." Ústavní soud neshledal důvodu se od těchto svých závěrů

odchýlit ani v nyní projednávané věci. Ve smyslu § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu je ústavní stížnost totiž zjevně neopodstatněná také v případě, kdy jí předestřené tvrzení o porušení základního práva a svobody bylo již dříve Ústavním soudem posouzeno, a z něj vycházející (obdobná) ústavní stížnost jím byla shledána nedůvodnou nebo neopodstatněnou; jinak řečeno, je tomu tak tehdy, když stížností napadený jiný zásah orgánu veřejné moci je konformní se závěry, jež Ústavní soud ve vztahu k němu již dříve vyslovil, ať již k němu došlo předtím nebo poté. Z předchozího plyne, že tento závěr platí i v dané věci.

Ústavní soud však v této souvislosti podotýká, že absence dvoustupňového řízení ve věci stěžovatele nemohla být na újmu jeho procesních práv. Stěžovatel má za to, že pokud by byl proces v jeho věci dvoustupňový, mohl by ve svém odvolání polemizovat s právními závěry soudu, které mu nebyly před vynesením rozsudku známy, a které pro něj byly, jak tvrdí, překvapivé. Ústavní soud se problematikou tzv. "bagatelních" věcí již dříve zabýval a např. ve svém nálezu ze dne 17. 3. 2009, sp. zn. I. ÚS 3143/08 uvedl, že "nalézací soud (věda, že proti jeho rozhodnutí není připuštěn ani řádný, ani mimořádný opravný prostředek) nesmí opustit princip právní jistoty a zásadu předvídatelnosti práva (princip odvozený z principu právního státu, tj. z čl. 1 odst. 1 Ústavy), jež implicitně vyžadují přesnost a předvídatelnost soudního rozhodnutí." Ústavní soud v tomto svém nálezu dále konstatoval, že "označení sporů o částky do 10000 Kč jako spory "bagatelní" není - z povahy věci - přílehavé (na rozdíl od sporů o částky do 2 000 Kč - viz § 202 odst. 2 o. s. ř. ve znění do účinnosti zákona č. 7/2009 Sb.). Soud by v těchto případech měl vést řízení takovým způsobem, aby účastníci nebyli překvapeni hodnocením provedených důkazů a nebyli až v době vyhlášení rozhodnutí postaveni před situací, v níž již není možné nabídnout soudu další důkazy, které by byly s to názor soudu o skutkovém základu spolehlivě změnit. Soud nemá nabízet účastníkům řízení provedení konkrétních důkazů, kterými by podpořili svá tvrzení, ale má je vhodnou formou informovat, a to nejpozději při poučení podle § 119a o. s. ř., jaké skutkové závěry z dosud provedených důkazů vyvodil. Tato informovanost povede k vytvoření adekvátního procesního prostoru stranám sporu k tomu, aby mohly reagovat odpovídajícími návrhy; na soudu pak bude, aby takové návrhy buď připustil a provedl, anebo naopak zamítl. Tento specifický přístup soudu vůči účastníkům má svůj důvod v jednoinstančnosti řízení a z něho plynoucí absence opravných prostředků právě v oblasti, kde by jinak byly přípustné nejen řádné opravné prostředky [ustanovení § 205 odst. 2 písm. e) o. s. ř.], ale kde je za určitých okolností založen i důvod pro opravné prostředky mimořádné (ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř.)." V tomto směru nelze v nyní projednávané věci obecnému soudu v jeho postupu nic podstatného vytknout, neboť v souladu se zásadou nezávislosti soudní moci zaujal právní názor, který měl oporu ve skutkovém stavu, jež deklaroval za rozhodný, a který stěžovatel v závěru řízení před vydáním napadeného rozsudku nezpochybňoval.

Pokud stěžovatel odkazoval na nálezy Ústavního soudu týkající se "překvapivosti rozhodnutí", tyto nálezy byly již překonány s ohledem na skutečnost, že dne 1. 4. 2005 vstoupil v účinnost zákon č. 59/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen "zákon č. 59/2005 Sb."). Tímto zákonem (čl. I., bod 29) se dosavadní znění ustanovení § 219 o. s. ř. mění tak, že se za slovo "je-li" vkládají slova "ve výroku", ustanovení § 219 o. s. ř. tedy zní tak, že odvolací soud rozhodnutí potvrdí, je-li ve výroku věcně správné. Na rozdíl od dosavadní právní úpravy tak dochází k oslabení zásady dvojinstančnosti řízení, kdy odvolací soud může potvrdit rozhodnutí soudu prvního stupně, jehož výrok je věcně správný, i jestliže založí své rozhodnutí na zcela jiném právním posouzení věci. Ani tato nová právní úprava však nezbavuje odvolací soud dostát zákonem (§ 218a o. s. ř.) mu uložené povinnosti a s takovým právním názorem účastníka řízení seznámit a dát mu možnost k vyjádření. Účastník tak ví, že odvolací soud na věc nahlíží jinak, a může tomu přizpůsobit své právní a skutkové námitky. V dané věci stěžovatel opakovaně vznášel námitku promlčení, přičemž rozhodnutí soudu prvního stupně o takové jeho námitce v sobě nezahrnuje prvek překvapivosti, jak je má na mysli výše uvedená judikatura Ústavního soudu, která se vztahuje na případy, kdy by např. promlčení konstatoval soud druhého stupně, ačkoli by věc byla rozhodovaná soudem prvního stupně meritorně a žádný z účastníků by námitku promlčení nevznášel.

Vzhledem k tomu, že Ústavní soud neshledal žádné porušení základních práv stěžovatele, daných ústavními zákony nebo mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, ústavní stížnost mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků jako návrh zjevně neopodstatněný podle § 43 odst. 2 písmeno a) zákona o Ústavním soudu a návrh na zrušení ustanovení § 202 odst. 2 o. s. ř. podle § 43 odst. 2 písmeno a) a b) zákona o Ústavním soudu odmítl. Z toho důvodu je také bezpředmětný návrh stěžovatele na odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 20. července 2010

Vojen Güttler, v.r.
předseda senátu